

Universiteit
Leiden
The Netherlands

'Leek oordeelt net zo beroerd als de rechter'

Kaptein, H.J.R.

Citation

Kaptein, H. J. R. (2008). 'Leek oordeelt net zo beroerd als de rechter'. *Nrc Handelsblad*.
Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/13984>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/13984>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

NRC HANDELSBLAD

NRC Handelsblad

April 19, 2008

SECTION: OPINIE & DEBAT; Blz. 16

Rechter **oordeelt net zo beroerd** als een **leek**

Het is heel begrijpelijk dat na alle ophef over de rechterlijke oordelen in de Puttense moordzaak, de Schiedamse parkmoordzaak, de zaak Ina Post, de Deventer moordzaak en de zaak Lucia de B., nu zelfs rechters aandringen op juryrechtspraak (Van den Bergh, NRC 14 april). Wanneer zulke oordelen door jury's worden geveld, blijven rechters in ieder geval wat meer uit de wind.

Maar ook los van dergelijke overwegingen valt voor zijn voorstel wel wat te zeggen. Er bestaat een omvangrijke onderzoeksliteratuur over de feilbaarheid van menselijke oordelen en de mechanismen die de feilen veroorzaken. Bij oordelen van rechters zijn precies diezelfde mechanismen werkzaam. Zie onder andere Dubieuze zaken (Crombag, Van Koppen & Wagenaar 1992), Vincent plast op de grond (Wagenaar, 2006) en Lucia de B. (Derksen, 2006) voor wat betreft de schuldvraag en English, Mussweiler en Strack (Pers Soc Psychol Bull 2006; 32; 188) voor wat betreft de strafmaat.

De kop boven het artikel van Van den Bergh had misschien beter kunnen luiden: 'Rechter **oordeelt net zo beroerd** als een **leek**'. De vraag of de schuld en/of de strafmaat door een rechter dan wel door een jury moet worden bepaald, is dan ook minder belangrijk, dan de vraag hoe men, gegeven de evidente feilbaarheid van menselijke oordelen, de kans op gerechtelijke dwalingen kan verminderen en hoe men ze, waar zij toch optreden, snel kan corrigeren. Misschien kan Van den Bergh zijn tijd beter kan besteden aan goede suggesties voor een ruimere herzieningsprocedure.

Harald Kunst

Amsterdam

"**Leek oordeelt net zo** goed als een rechter", aldus rechter Van den Bergh in zijn pleidooi voor juryrechtspraak op 14 april. "Om te kunnen beslissen of de verdachte het misdrijf heeft gepleegd is namelijk geen speciale deskundigheid vereist die alleen beroepsrechters zouden hebben." Dit is gevaarlijke onzin. Steeds blijkt dat (te) zelfingenomen rechters blind zijn voor ontlastende feiten, forensisch bewijsmateriaal verkeerd uitleggen en erger. Zie bijvoorbeeld Lucia de B., de Puttense zaak en de Schiedammer parkmoord. Natuurlijk is speciale deskundigheid nodig als feiten in strafzaken niet zonder meer vaststaan. Al sinds de vroege jaren 90 wordt die boodschap uitgedragen door Crombag en vele andere niet-juristen die wél verstand hebben van feiten, maar in ieder geval deze rechter blijft oostindisch doof.

Gewone mensen doen het evenmin beter, getuige de honderden onschuldigen die in de Verenigde Staten op grond van juryrechtspraak in de dodencel zaten (en zitten). Nogal wat van hen hebben hun leven te danken aan wél goed opgeleide fact finders, met hart voor hun zaken.

Rechters als Van den Bergh lijken bedreigender voor de rechtsorde dan de gemiddelde boef, alleen al omdat hij denkt dat feiten zonder meer vastgesteld kunnen worden. Al die onschuldig veroordeelden moeten dan maar op de koop toe worden genomen? Eigenlijk weerlegt hij zijn stelling al doordat hij zich zelfs vergist in het 'feit' dat leken **net zo** goed oordelen over feiten als rechters. Het vaststellen van feiten is nogal eens echt moeilijker dan je denkt, zelfs voor rechters.

Hendrik Kaptein

Universiteit Leiden

NRC Handelsblad April 19, 2008

LOAD-DATE: April 18, 2008

LANGUAGE: DUTCH; NEDERLANDS

PUBLICATION-TYPE: Krant

Copyright 2008 PCM Uitgevers B.V.
All Rights Reserved